

dr hab. Marek Cupryjak prof. US
Katedra Studiów nad Bezpieczeństwem
Instytut Nauk o Polityce i Bezpieczeństwie
Uniwersytet Szczeciński
Tel. 606464742
doktorusm@gazeta.pl

Szczecin, dnia 14. 01. 2024 r.

Recenzja rozprawy doktorskiej mgr. Arkadiusza Tomaszka

Recenzent oświadcza, że nie posiada żadnych interesów w odniesieniu do recenzowanej rozprawy doktorskiej a tematyka recenzowanych materiałów mieści się w głównym nurcie jego zainteresowań badawczych.

Recenzja została przygotowana na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 742).

Podstawowe dane o Doktorancie

Pan mgr Arkadiusz Tomaszek informuje we wstępie o potrzebie podjęcia próby modyfikacji obowiązującej procedury szkoleniowej, szczególnie w jednostkach terenowych, związana jest z uzyskiwanymi sygnałami podczas realizacji procesu dydaktycznego i spotkań eksperckich. Zapewnienie bezpieczeństwa, jako podstawowej potrzeby człowieka, z jednoczesnym działaniem policjantów na wysokim poziomie, to motywy podjęcia wysiłku badawczego na rzecz poprawy bezpieczeństwa wewnętrznego Rzeczypospolitej Polskiej.

Przedstawia krytyczne stanowisko co do oceny funkcjonowania istniejącej organizacji procesu przygotowania zawodowego policjantów w zakresie posługiwania się bronią palną. Autor uzasadnia swoje zainteresowanie właśnie tą problematyką pogłębiając o doświadczenie zawodowe, zdobyte w toku służby w strukturach podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Pełniąc zawodową służbę w tych formacjach, nabył wiedzę i kompetencje w zakresie teoretycznych i praktycznych aspektów dotyczących ochrony ludności. Te zagadnienia Doktorant zgłębia, także naukowo. Od wielu lat, jest funkcjonariuszem Policji i uczestniczy w procesie dydaktycznym w Zakładzie Wychowania Fizycznego Instytutu Służby Prewencyjnej Akademii Policji w Szczytnie (wcześniej Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie), gdzie realizuje przedmioty związane z różnymi aspektami bezpieczeństwa, w tym także dotyczące szkolenia strzeleckiego.

Godnym zwrócenia uwagi jest fakt, iż kandydat do stopnia naukowego doktora ma też bogate praktyczne doświadczenia zawodowe związane z wyżej wymienionymi zagadnieniami.

Ocena głównego osiągnięcia naukowego

Jako główne osiągnięcie naukowe mgr Arkadiusz Tomaszek wskazał rozprawę doktorską „*Kierunki doskonalenia procesu przygotowania zawodowego policjantów w zakresie posługiwania się bronią palną*”. Jej promotorem jest prof. dr hab. Waldemar Zubrzycki a promotorem pomocniczym dr Łukasz Foryś.

Recenzowana praca naukowa ma charakter analityczny i jest oparta na obszernej literaturze przedmiotu a strona metodologiczna i warsztatowa jest poprawna. Doktorant prawidłowo sformułował główny cel badań i cele szczegółowe oraz główny problem badawczy oraz problemy szczegółowe, adekwatna do nich jest także hipoteza robocza. Podjęty temat jest istotny ze względu na zapewnienia bezpieczeństwa ludności, ze szczególnym uwzględnieniem działania policjantów na wysokim poziomie zagrożenia, to motywy podjęcia wysiłku badawczego na rzecz poprawy bezpieczeństwa wewnętrznego Rzeczypospolitej Polskiej.

Zawartość rozprawy

Rozprawa doktorska liczy ogółem 198 stron, w tym 18 stron stanowi aneks zawierający 2 kwestionariusze ankiety i 1 kwestionariusz wywiadu. Podstawowy tekst składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów oraz zakończenia. Uzupełnieniem całości są załączniki w postaci tabel (30), wykresów (37) i rysunków (1) identyfikujących i obrazujących omawianą tematykę, których łącznie jest 68. Uwagę wśród nich zwraca bibliografia licząca 12 stron z aktami prawnymi (w tym 5 stron aktów prawnych) dotyczących wyszkolenia strzeleckiego. Z dużym uznaniem należy odnieść się do faktu iż zaprezentowana w pracy literatury przedmiotu ma współczesny charakter.

Język rozprawy jest czytelny, literacko poprawny, przypisy korespondują z materiałem źródłowym.

W rozdziale pierwszym pt. „*Założenia badawcze*” Doktorant przedstawia:

Główny cel badań, który został zdefiniowany jako: opracowanie propozycji zmian w obszarze przygotowania policjantów do posługiwania się bronią palną z uwzględnieniem oczekiwań funkcjonariuszy oraz warunków zdarzeń nadzwyczajnych związanych z użyciem i wykorzystaniem broni służbowej przez polskich policjantów w latach 2017–2021.

Głównym problemem badawczym rozprawy jest pytanie: Jakich zmian należy dokonać w obszarze przygotowania policjantów do posługiwania się bronią palną, aby jej użycie lub wykorzystanie przez funkcjonariuszy było skuteczne, a jednocześnie bezpieczne dla nich i innych obywateli?

Natomiast **problemami szczegółowymi** są:

- Na czym polega specyfika przygotowania policjanta do realizacji zadań służbowych związanych z użyciem lub wykorzystaniem broni palnej?
- Jakie są różnice w procesie przygotowania do posługiwania się bronią palną w innych służbach i formacjach uzbrojonych?
- Jakie są oczekiwania policjantów odnośnie ich przygotowania w zakresie posługiwania się bronią palną?

- W jakich obszarach i w jakim zakresie należy zmodyfikować proces przygotowania policjantów do realizacji zadań służbowych związanych z użyciem lub wykorzystaniem broni palnej?

W odpowiedzi na **główny problem badawczy** Doktorant **sformułował hipotezę badawczą** zakładającą: W celu zapewnienia optymalnego poziomu przygotowania funkcjonariuszy do realizacji zadań służbowych z elementem użycia lub wykorzystania broni palnej należy dokonać zmian w zakresie szkolenia, wyposażenia i infrastruktury szkoleniowej, biorąc przy tym pod uwagę przede wszystkim: oczekiwania samych policjantów, wynikające z ich samooceny, wnioski z zaistniałych sytuacji nadzwyczajnych, a także możliwości wykorzystania nowoczesnych technologii i doświadczeń innych formacji i służb.

Przedmiotem badań w procesie dociekań naukowych Doktoranta, był proces przygotowania funkcjonariuszy Policji do realizacji zadań służbowych, badany pod kątem jego skuteczności w przypadku wystąpienia zdarzenia o charakterze nadzwyczajnym, jakim jest użycie lub wykorzystanie broni służbowej na podstawie: literatury, przepisów, programów szkoleń i kursów, opisów zdarzeń oraz opinii funkcjonariuszy. Badaniom poddano również doświadczenia innych formacji i służb w tym zakresie oraz nowoczesne technologie, pod kątem możliwości i zasadności ich wykorzystania i rozpowszechnienia w procesie szkolnictwa policyjnego.

W dysertacji Autor wykorzystał metody badawcze dające szansę na obiektywne poznanie rzeczywistości oraz zaproponował zbudowanie sprawdzonych, wiarygodnych i nowoczesnych rozwiązań organizacji i szkolenia strzeleckiego w Polsce, w oparciu na aktualnie istniejącym dorobku naukowym. Są to następujące metody realizacji badań:

- metody teoretyczne:
 - analiza i synteza danych zastanych,
 - porównanie otrzymanych wyników na podstawie kwerendy oraz badań empirycznych,
 - wnioskowanie i uogólnienie na podstawie przeprowadzonej kwerendy i otrzymanych wyników badań empirycznych;
 - metody empiryczne:
 - metoda badań dokumentów, która w swojej zasadniczej istocie polega a gromadzeniu, selekcji, opisie i naukowej interpretacji zawartych w nich interesujących nas faktów,
 - sondaż diagnostyczny techniką wywiadu eksperckiego z instruktorami strzelań policyjnych za pomocą narzędzia: kwestionariusz wywiadu (załącznik 2),
 - sondaż diagnostyczny techniką ankiety skierowanej do funkcjonariuszy Policji za pomocą narzędzia: kwestionariusz ankiety w dwóch grupach respondenckich (załączniki 1 i 3).
- Badania sondażowe opierają się niemal zawsze na badaniu specjalnie dobranej próby reprezentacyjnej z populacji generalnej. Sondaż diagnostyczny w badaniach nad bezpieczeństwem jest badaniem opinii dotyczących problemów bezpieczeństwa. Dane otrzymane na podstawie przeprowadzonych badań empirycznych przeanalizowano za pomocą techniki badawczej, jaką była analiza ilościowa i narzędzia badawczego, za który posłużył arkusz kalkulacyjny programu Microsoft Excel.

Wnioskowanie przyjęte w toku procesu badawczego pozwoliło na określenie prawdziwych i słusznych twierdzeń, a ich wyniki przedstawiono w zakończeniach rozdziałów i wnioskach końcowych.

Zastosowana przez Doktoranta „delficka metoda badawcza” do analizy teraźniejszości oraz prognozowania funkcjonowania szkolenia strzeleckiego została oparta o wiedzę ekspercką i wykorzystana na potrzeby badań. W gronie ekspertów wskazanych przez Autora znajdują się specjaliści i eksperci z 15 Komend Wojewódzkich Policji, Centralnego Pododdziału Kontrterrorystycznego Policji „BOA”, Biura Kadr, Szkolenia i Obsługi Prawnej Komendy Głównej Policji oraz szkół Policji (szczegółowy wykaz ekspertów zawiera tabela nr 1 s. 16-17). Do innej grupy eksperckiej Autor zaliczył osoby kierujące strukturami wyszkolenia strzeleckiego: Żandarmerii Wojskowej, Straży Granicznej oraz Służby Ochrony Państwa. Szczególnie ważnym aspektem prowadzonych przez Doktoranta badań była niezależność opinii oraz swoboda dyskusji, co pozwoliło na przygotowanie opracowania naukowego zawierającego merytoryczne wyniki.

Krytyczna analiza literatury przedmiotu dotyczącej szkolenia strzeleckiego pozwoliły Autorowi usystematyzować i powiększyć wiedzę w tym zakresie. Badania prowadzone przez mgr. Arkadiusza Tomaszka pozwalają przedstawić istotne czynniki i zależności mające wpływ na profesjonalne przygotowanie użytkowników broni do jej używania.

W rozdziale drugim pt. *„Organizacja procesu przygotowania zawodowego policjantów w zakresie posługiwania się bronią palną”*, zawarto wyniki identyfikacji procesu szkolenia i doskonalenia zawodowego policjantów w zakresie posługiwania się bronią. Autor w przejrzysty sposób przedstawił organizację procesu przygotowania zawodowego policjantów i ujął je w następujących podrozdziałach:

- Szkolenie i doskonalenie zawodowe policjantów w zakresie posługiwania się bronią palną;
- Infrastruktura wykorzystywana w procesie przygotowania funkcjonariuszy w zakresie posługiwania się bronią palną;
- Wyposażenie wykorzystywane w procesie przygotowania funkcjonariuszy w zakresie posługiwania się bronią palną — uzbrojenie polskich policjantów;
- Nowoczesne technologie i nowatorskie rozwiązania w procesie przygotowania zawodowego policjantów w zakresie posługiwania się bronią palną.

Przedstawione zostały w nim podstawy prawne i organizację policyjnej edukacji strzeleckiej w ramach działań centralnych i lokalnych, a ponadto infrastrukturę, wyposażenie i nowości technologiczne w tym procesie stosowane.

Na podkreślenie **zasługują** sformułowane wnioski na końcu rozdziału (s. 69-72), gdzie Autor wskazuje, że:

- W schemacie nabywania umiejętności strzeleckich, oprócz dostępności do obiektu i częstotliwości udziału w zajęciach uwzględnić trzeba także konieczność udziału prawidłowo wyedukowanego prowadzącego strzelanie czyli instruktora. Korzystając z wyników kontroli, przeprowadzonej przez kontrolerów Departamentu Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego Najwyższej Izby Kontroli na temat „Szkolenie i doskonalenie

zawodowe funkcjonariuszy służb podległych MSWiA”, można stwierdzić, że wg stanu na 30 czerwca 2019 r. w kadrze instruktorskiej Policji związanej ze szkoleniem strzeleckim było 1863 funkcjonariuszy, tj. 19 instruktorów na 1000 policjantów w służbie. Zauważyć przy tym należy, że część policjantów składających się na tę liczbę przestaje czynnie realizować obowiązki instruktorskie po otrzymaniu awansu służbowego.

- Ważne jest, aby wyposażenie, a w badanym obszarze broń palna, spełniała oczekiwania operatorów. Pewność dysponowania urządzeniem niezawodnym i spełniającym wszelkie oczekiwania technologiczne skutkuje większą pewnością w działaniu. Policyjne magazyny posiadają bogatą ofertę uzbrojenia, szczególnie jeśli chodzi o broń krótką, czyli pistolety. Należało więc zbadać czy taki stan jest wskazany dla procesu szkolenia i doskonalenia uprawnionych. Taka sama sytuacja dotyczy broni innej niż broń krótka.
- Decyzja nr 48 Komendanta Głównego Policji z dnia 8 lutego 2022 r. daje do wyboru 6 rodzajów pistoletów maszynowych, 6 rodzajów karabinków, 10 rodzajów karabinów wyborowych oraz 9 rodzajów strzelb kal. 12. **Nasuwa się wątpliwość** czy za taką szeroką dostępnością rodzajów broni palnej nadaża również proces przygotowania funkcjonariuszy do ich właściwego użytkowania.
- W procesie szkolenia strzeleckiego widoczny jest również postęp technologiczny, szczególnie dotyczy to wdrażania nowych technologii. Jedną z nowości w przedmiotowym zakresie są systemy pozwalające na wierne odwzorowanie tzw. pola walki, czyli realnych sytuacji, z jakimi strzelec może zetknąć się w służbie. System strzelniczy multimedialnej pozwala odwzorować w trakcie ćwiczeń prawie każde założenie lub scenariusz działania z użyciem broni bojowej, a nie tylko symulatora laserowego, jak ma to miejsce w podobnych rozwiązaniach. Nowoczesne technologie i nowatorskie rozwiązania, w tym typu force on force, są obecne w policyjnym szkolnictwie strzeleckim. Jednak skala potrzeb w tym zakresie, jak ustalono, **przewyższa możliwości** realizacji założeń.
- Pomimo wypracowanego i realizowanego procesu przygotowania policjantów do sprawnego oraz bezpiecznego użycia lub wykorzystania broni palnej istnieją obszary wymagające poprawy, a ich usprawnienie spowodowałoby zwiększenie poczucia bezpieczeństwa zarówno samych policjantów, jak i całego społeczeństwa.

W rozdziale trzecim pt. „*Organizacja procesu przygotowania do posługiwania się bronią palną w innych służbach i formacjach uzbrojonych*” Autor zamieścił główną część procesu badawczego i jego wyniki. przedstawiono schemat wyszkolenia strzeleckiego realizowanego w Żandarmerii Wojskowej, Straży Granicznej i Służbie Ochrony Państwa. Ponadto, uwzględniono wyniki badań dotyczące poziomu wiedzy policjantów na temat rozwiązań szkoleniowych Żandarmerii Wojskowej, Straży Granicznej i Służby Ochrony Państwa, w sferze będącej w zainteresowaniu Autora.

Wartością dodaną rozdziału jest wyszczególnienie możliwych zapożyczeń ze schematów szkoleniowych wymienionych formacji uzbrojonych na potrzeby ewentualnego usprawnienia systemu realizowanego w Policji.

Autor przedstawił wyniki badań własnych z udziałem ekspertów. Pan mgr Arkadiusz Tomaszek **ślusnie podkreśla** iż opinie ekspertów się bardzo ważnym źródłem ustalenia stanu fak-

tycznego organizacji procesu szkolenia strzeleckiego. To oni, w trakcie przeprowadzonych wywiadów, przedstawiali wnioski wynikające z doświadczenia zawodowego, formułowali rady i przestrogi, postulowali kierunki starań do poprawy istniejącego stanu rzeczy.

Na końcu rozdziału Doktorant przedstawił wnioski:

- w trakcie realizacji szkolenia podstawowego widoczny jest duży nacisk na umiejętności strzeleckie;
- kwestie strzeleckie występują również na innych poziomach szkolenia;
- w jednostkach szkoleniowych, w ramach przedsięwzięć centralnych, realizowane są kursy przygotowujące do prawidłowego i skutecznego użycia lub wykorzystania broni palnej;
- w jednostkach terenowych odbywa się w każdym roku proces doskonalenia w obszarze posługiwania się bronią palną.

Szczególnie cenne były ich spostrzeżenia dotyczące rozwiązań, które mogą wpłynąć pozytywnie na rzecz systemu policyjnego szkolenia. W szczególności są to:

- ograniczenie do maksymalnie dwóch modeli broni palnej krótkiej (zasilanych tym samym rodzajem amunicji) co usprawni (uprosi) proces szkolenia (rozpoczynając od szkolenia podstawowego) oraz ułatwi zakupy dodatkowego wyposażenia;
- wprowadzenie całych dni szkoleniowych w ramach doskonalenia zawodowego lokalnego (na podobieństwo działań w oddziałach prewencji Policji), z częstotliwością minimum jednego dnia w półroczu;
- wprowadzenie, od poziomu strzelań dynamicznych, celów wykonanych z metalu „popperów” (po analizie kwestii bezpieczeństwa w obiekcie strzeleckim);
- wprowadzenie do programów strzelań w kontakcie bezpośrednim i z pojazdu;
- doposażenie pełnym zakresem uzbrojenia jednostki szkoleniowej (SG), co umożliwi zapoznanie w praktyce ze sprzętem funkcjonariuszy podczas szkolenia zawodowego podstawowego i innych propozycji doskonalenia centralnego;
- wprowadzenie broni pneumatycznej i sportowej na początkowych etapach szkolenia zawodowego podstawowego — wpisanie w program przedsięwzięcia;
- zmiana w przepisach zezwalająca na przechowywanie broni palnej indywidualnej w miejscu zamieszkania już od etapu służby przygotowawczej.

W czwartym rozdziale zatytułowanym: *„Oczekiwania funkcjonariuszy w zakresie właściwości przygotowania do realizacji zadań służbowych z elementem użycia lub wykorzystania broni palnej”*, przedstawiono wyniki badań dotyczących wskazań ankietowanych i ekspertów w zakresie sugestii dotyczących możliwych usprawnień policyjnego szkolnictwa strzeleckiego. Autor dysertacji badania naukowe przeprowadził na bardzo dużej grupie respondentów liczącej 900 osób. Badania były przeprowadzone na terenie trzech obszarów: pierwsza grupa respondentów Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie (aktualnie Akademii Policji w Szczytnie), druga grupa w jednostkach szkoleniowych Policji i trzecia grupa w wymiarze lokalnym (KGP, KWP, KMP, KPP).

Podczas czynności badawczych w pierwszej grupie, ocenie poddano wypełnione kwestionariusze ankiety przez policjantki i policjantów uczestniczących w różnych formach szkolenia, do-

skonalenia centralnego i studiów realizowanych w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie. Przeanalizowano odpowiedzi zawarte w 300 egzemplarzach kwestionariuszy ankiety i przedstawiono wyniki.

Funkcjonariusze uczestniczący w badaniu drugiej grupy wypowiedzieli się na temat potrzeby ujęcia w programach wszystkich szkoleń i kursów realizowanych w jednostkach szkoleniowych Policji zajęć dotyczących szkolenia strzeleckiego.

W kwestionariuszu badań trzeciej grupy uwzględniono kwestię uczestnictwa respondentów w policyjnym szkoleniu strzeleckim (strzelania programowe i sprawdziany strzeleckie) będącym podstawą doskonalenia zawodowego w jednostkach terenowych (wymiar lokalny).

Na końcu rozdziału Pan Arkadiusz Tomaszek przedstawił wnioski, do najważniejszych zaliczam:

- odczuciem w kwestii przygotowania do sytuacji nadzwyczajnej związanej z zastosowaniem broni palnej;
- oczekiwanej częstotliwości doskonalenia w zakresie posługiwania się bronią palną;
- spełnienia oczekiwań w zakresie posiadanej broni palnej pod kątem jej niezawodności i skuteczności;
- spełnienia oczekiwań związanych z infrastrukturą (strzelnica z wyposażeniem) związana z podwyższaniem umiejętności w posługiwaniu się bronią palną;
- faktem korzystania z nowoczesnych technologii (trenażery, symulatory);
- faktem korzystania z nowatorskich rozwiązań (np. system z amunicją barwiącą);
- znajomości rozwiązań organizacyjnych w obszarze nabywania i doskonalenia umiejętności w zakresie posługiwania się bronią palną w innych formacjach i służbach.

Ostatni rozdział „Propozycje zmian w przygotowaniu zawodowym policjantów w zakresie posługiwania się bronią palną” zawiera podparte wynikami badań pomysły zmian w systemie szkolenia strzeleckiego w Policji, obejmujące następujące obszary: przepisy regulujące badaną tematykę, szkolenie i doskonalenie realizowane w jednostkach szkoleniowych, doskonalenie lokalne realizowane w jednostkach terenowych, infrastrukturę wykorzystywaną w procesie nabywania umiejętności strzeleckich oraz wyposażenie niezbędne do prawidłowego przygotowania funkcjonariuszy do użycia lub wykorzystania broni palnej. **Wartością dodaną** jaką wnosi Doktorant są wyniki badań dotyczące opinii respondentów na temat elementów składowych sytuacji nadzwyczajnych, w których policjanci (w latach 2017–2021) użyli lub wykorzystali broń palną podczas pełnienia służby, jako wskazania do organizacji strzeleckich zadań szkoleniowych.

O **dociekliwości badawczej Doktoranta** świadczy dokonana analiza aktów prawnych dotyczących warunków organizacji procesu przygotowania zawodowego policjantów w zakresie posługiwania się bronią, a także krytyczna analiza literatury przedmiotu. Wyniki swoich **krytycznych badań** Autor przedstawił w rozdziałach: . drugim pt. „*Organizacja procesu przygotowania zawodowego policjantów w zakresie posługiwania się bronią palną*”, trzecim pt. „*Organizacja procesu przygotowania do posługiwania się bronią palną w innych służbach i formacjach uzbrojonych*” i czwartym zatytułowanym: „*Oczekiwania funkcjonariuszy w zakresie właściwości przygotowania do realizacji zadań służbowych z elementem użycia lub wykorzystania broni palnej*”.

Sformułowane na końcu piątego rozdziału wnioski **stanowią istotny wkład na rzecz podnoszenia bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej** (s. 160-161).

Przeprowadzone badania potwierdziły, że uzyskanie pożądanego rozwiązania problemu i jednocześnie usprawnieniem systemu może być szereg powiązanych ze sobą modyfikacji obejmujących obszar:

- regulacji prawnych — jako bazę legislacyjną do poprawnych zmian w systemie;
- przedsięwzięć centralnych realizowanych w jednostkach szkoleniowych — jako podstawowy filar w procesie nabywania i utrzymywania umiejętności strzeleckich;
- doskonalenia zawodowego lokalnego — jako gwarant utrzymywania i podwyższania umiejętności w zakresie bezpiecznego i skutecznego posługiwania się bronią palną realizowanych w jednostkach terenowych Policji;
- infrastruktury wykorzystywanej w szkoleniu strzeleckim — jako podstawa do ustaleń w sprawie wyboru obiektu lub miejsca odpowiedniego pod względem właściwego poziomu bezpieczeństwa i możliwości osiągnięcia zamierzonych celów szkoleniowych;
- wyposażenia wykorzystywanego w procesie przygotowania policjantów w zakresie posługiwania się bronią palną — jako zbiór możliwego doposażenia technicznego funkcjonariuszy zapewniającego podwyższenie poziomu realizacji zadań ustawowych formacji;
- rozwoju technologicznego i nowatorskich rozwiązań jako wspomaganie i uzupełnianie systemu szkolenia strzeleckiego.

Jak **słusznie** Doktorant stwierdza, że zastosowanie wyodrębnionych w procesie badawczym propozycji może przyczynić się do zwiększenia poczucia właściwego wyszkolenia funkcjonariuszy Policji i poprawy jego rzeczywistej jakości.

W zakończeniu dokonano podsumowania procesu badawczego oraz syntezy przedstawienia osiągniętych rezultatów.

Doktorant odnosi się do sformułowanych hipotez i wyników ich weryfikacji w procesie badawczym. Pozytywna weryfikacja hipotezy doprowadziła do potwierdzenia słuszności, że możliwe i potrzebne jest wprowadzenie rozwiązań ukierunkowanych na akceptowalny stan ochrony ludności i jest on możliwy do przygotowania i uzyskania poprzez uzasadnione, racjonalne zmiany w prawie, organizacji logistyki i działaniach. w zapewnianiu bezpieczeństwa w obszarze zapobiegania zagrożeniom w Polsce.

Przedmiotem badań określono proces przygotowania funkcjonariuszy Policji do realizacji zadań służbowych, badany pod kątem jego skuteczności w przypadku wystąpienia zdarzenia o charakterze nadzwyczajnym, jakim jest użycie lub wykorzystanie broni służbowej, na podstawie: literatury, przepisów, programów szkoleń i kursów, opisów zdarzeń oraz opinii funkcjonariuszy, ponadto: doświadczenia innych formacji i służb w tym zakresie oraz nowoczesne technologie, pod kątem możliwości i zasadności ich wykorzystania i rozpowszechnienia w procesie szkolnictwa policyjnego.

Celem badań empirycznych sformułowanych przez Doktoranta było zdiagnozowanie istniejącego systemu przygotowania zawodowego policjantów do posługiwania się bronią palną i zaproponowanie możliwych usprawnień w tym obszarze. Należy podkreślić, że **założony cel badań został osiągnięty w pełni**.

Profesjonalnie zrealizowana praca badawcza przyniosła skutek w postaci odpowiedzi na pytanie: Jakich zmian należy dokonać w obszarze przygotowania policjantów do posługiwania się bronią palną, aby jej użycie lub wykorzystanie przez funkcjonariuszy było skuteczne, a jednocześnie bezpieczne? Można stwierdzić, że **główny problem badawczy został rozwiązany**. Czynności badawcze pozwoliły na uzasadnione naukowo określenie:

- na czym polega specyfika przygotowania policjanta do realizacji zadań służbowych związanych z używaniem lub wykorzystaniem broni palnej;
- jakie są różnice w procesie przygotowania do posługiwania się bronią palną w innych służbach i formacjach uzbrojonych;
- jakie są oczekiwania policjantów odnośnie ich przygotowania w zakresie posługiwania się bronią palną;
- w jakich obszarach i w jakim zakresie należy zmodyfikować proces przygotowania policjantów do realizacji zadań służbowych związanych z użyciem lub wykorzystaniem broni palnej.

Weryfikowanie przyjętej hipotezy wykazało, że okazała się ona słuszna w proponowanych zakresach: szkolenia, wyposażenia i infrastruktury szkoleniowej. Wyniki przeprowadzonych badań jednoznacznie uwypukliły potrzebę modyfikacji poszczególnych obszarów wchodzących w skład policyjnego szkolnictwa strzeleckiego, które mogą zapewnić optymalny poziom przygotowania funkcjonariuszy do realizacji zadań służbowych z elementem użycia lub wykorzystania broni palnej. Poprawa działania całego systemu nabywania i utrzymywania umiejętności strzeleckich w Policji wymaga modernizacji, szczególnie w obszarze doskonalenia lokalnego. Zwiększenie częstotliwości zajęć podparte odpowiednio wyposażonym obiektem i kreatywną, zaangażowaną kadrą instruktorską, z elementami nowatorskimi i propozycjami w obszarze nowoczesnych technologii może według wyników badań stanowić podstawę przygotowania funkcjonariuszy do działania na wyższym poziomie pozwalającym na zdecydowanie bezpieczniejszą i skuteczniejszą realizację czynności służbowych związanych z sytuacją wymagającą użycia lub wykorzystania broni palnej. Bezpieczniejszą dla samych uprawnionych oraz innych ludzi. Wdrożenie propozycji będących produktem procesu badawczego daje rękojmię stworzenia ram działania niezbędnych do osiągnięcia zamierzonego celu w tym wypadku prawidłowego przygotowania funkcjonariuszy w obszarze posługiwania się bronią palną. To ważne, aby potrzeba modernizacji została dostrzeżona. Opracowane wyniki procesu badawczego stanowić mogą cenne wskazówki dla funkcjonowania nowego schematu działania w nominalnym obszarze. W dysertacji omówiono dotychczasowy system szkolenia strzeleckiego w Policji oraz zaproponowano wiele naukowo uzasadnionych i możliwych zmian, które poprawią funkcjonalność schematu. **Cennymi propozycjami** Pana Arkadiusza Tomaszka są: zwiększenie poczucia pewności policjantów, podwyższenie bezpieczeństwa osobistego funkcjonariuszy oraz bezpieczeństwa innych ludzi, a także podniesienie rzeczywistego poziomu wyszkolenia uprawnionych do stosowania broni palnej.

Doktorant ma świadomość, że pomimo zrealizowania założonych celów i sformułowanych problemów badawczych, że obszerność systemu i zmienność ówczesnego świata może wymusić potrzebę kontynuacji badań pozwalających przygotować i wdrożyć optymalne rozwiązania związane z policyjnym szkolnictwem strzeleckim. Mając na uwadze istotny charakter badanego obszaru i korzyści dla bezpieczeństwa należy podkreślić, że przedstawione wyniki mogą posłużyć jako punkt wyjściowy do kolejnych rozważań naukowych.

Konkludując: Doktorant poddał wnikliwej analizie aktualny problem badawczy odpowiadając na pytania i weryfikując założone tezy. Należy wyraźnie zaakcentować, że autor, opracowując temat „*Kierunki doskonalenia procesu przygotowania zawodowego policjantów w zakresie posługiwania się bronią palną*”, korzystał ze swoich doświadczeń zawodowych, dobrze opracował metodologię co jest bardzo istotne w procesie badawczym. Z dużą łatwością porusza się w niełatwej dyscyplinie związanej z naukami o bezpieczeństwie.

W oparciu o warstwę merytoryczną i metodologiczną osiągnięcia naukowego oceniam je pozytywnie.

Podczas obrony rozprawy proszę Doktoranta o udzielenie odpowiedzi na następujące pytania:

- 1) **W jaki sposób można podnieść skuteczność szkolenia użytkowników broni na rzecz podnoszenia bezpieczeństwa ludności w sytuacji wystąpienia zagrożeń?**

Wniosek końcowy

Oceniam, że doktorant zbadał problem badawczy, uzyskał oryginalne rozwiązanie, wypełnił standardy metodologiczne i warsztatowe, a także treści rozprawy są poprawnie zredagowane. Pan **mgr Arkadiusz Tomaszek** potwierdził umiejętności prowadzenia samodzielnie badań naukowych, wykazał się ogólną wiedzą teoretyczną w zakresie dyscypliny nauk o bezpieczeństwie. Wykonał dysertację doktorską, która spełnia wymagania określone w art. 13 ust. 1 Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2017 r., poz. 1789 ze zmianami) oraz art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r., poz. 1668).

Wnioskuje o skierowanie recenzowanej rozprawy do publicznej obrony i dalszych etapów postępowania w przewodzie doktorskim.

.....
dr hab. Marek Cupryjak, prof. US